

*

Số 163 -BC/HU

BÁO CÁO CHUYÊN ĐỀ

Vấn đề quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”; Thực tiễn và những vấn đề đặt ra

Thực hiện Công văn số 237-CV/BDVTU, ngày 22/02/2022 của Ban Dân vận Tỉnh uỷ về việc xây dựng báo cáo chuyên đề phục vụ nghiên cứu của Bộ Chính trị, Ban Bí thư về vấn đề *vấn đề quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”*. Ban Thường vụ Huyện uỷ Di Linh báo cáo kết quả triển khai thực hiện tại địa phương, cụ thể như sau:

I. ĐÁNH GIÁ CHUNG

Huyện Di Linh nằm ở phía Nam tỉnh Lâm Đồng có diện tích tự nhiên là 161.418 ha, trong đó có 67.297,67 ha đất nông nghiệp (chiếm 41,7%). Dân số toàn huyện có khoảng 160.000 người, trong đó đồng bào dân tộc thiểu số chiếm tỷ lệ 40%, tỷ lệ tín đồ các tôn giáo chiếm 52%. Huyện Di Linh có 19 đơn vị hành chính, gồm 18 xã và 01 thị trấn (trong đó có 183 thôn, tổ dân phố). Trong những năm qua, được sự quan tâm lãnh đạo của Tỉnh uỷ, HĐND, UBND tỉnh; kinh tế- xã hội của Huyện Di Linh đã phát triển khá tốt trên tất cả các lĩnh vực và ngày càng thu hút được nhiều dự án đầu tư; tổng thu ngân sách nhà nước năm sau vượt hơn năm trước, đáp ứng được nhu cầu chi thiết yếu tại địa phương. Từ đó, đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân được cải thiện rõ rệt; dân chủ trong xã hội được mở rộng; an ninh chính trị ổn định, trật tự an toàn xã hội được giữ vững; sự nỗ lực của cấp uỷ, chính quyền, Mặt trận Tổ quốc và các đoàn thể chính trị- xã hội từ huyện đến cơ sở trong việc tổ chức triển khai thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở đã đạt được những kết quả quan trọng, tạo sự chuyển biến tích cực được cán bộ, đảng viên và nhân dân các dân tộc trong huyện đồng tình ủng hộ; tích cực thi đua lao động, sản xuất, tham gia xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh.

Bên cạnh những kết quả đạt được về kinh tế - xã hội của địa phương, do ảnh hưởng chung của dịch Covid-19; trật tự an toàn xã hội còn tiềm ẩn các yếu tố phức tạp; đời sống, việc làm của nhân dân gặp nhiều khó khăn; giá cả một số sản phẩm nông nghiệp bấp bênh; dịch bệnh ở cây trồng, vật nuôi, an toàn thực phẩm, tai nạn giao thông, tội phạm, ma túy vẫn còn diễn biến phức tạp... những vấn đề trên đã tác động đến vấn đề phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ”

trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”.

II. KẾT QUẢ TRIỂN KHAI, THỰC HIỆN

1. Đánh giá thực trạng vấn đề phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”

1.1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo việc thực hiện phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”

1.1.1. Công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các cấp ủy và tổ chức đảng

Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng đã bổ sung nội dung “dân giám sát”, “dân thụ hưởng” vào nội dung phương châm “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra”. Trong những năm qua Huyện ủy Di Linh thường xuyên, nghiêm túc lãnh đạo, chỉ đạo triển khai thực hiện các chỉ thị, nghị quyết của Bộ Chính trị, Trung ương Đảng về thực hiện phát huy quyền làm chủ của nhân dân, đặc biệt là Chỉ thị số 30-CT/TW, ngày 18/2/1998 của Bộ Chính trị về “Thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở”; thường xuyên tổ chức lồng ghép vào các hội nghị cán bộ chủ chốt toàn huyện để phổ biến, quán triệt các nội dung liên quan đến quyền làm chủ của nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” cho cán bộ, đảng viên, bí thư các tổ chức cơ sở đảng trực thuộc, trưởng, phó các phòng, ban, ngành, MTTQ và các đoàn thể chính trị - xã hội huyện; bí thư, phó bí thư đảng ủy, chủ tịch, phó chủ tịch HĐND, UBND các xã, thị trấn. Chỉ đạo các cấp ủy, chính quyền, MTTQ và các đoàn thể chính trị - xã hội xây dựng kế hoạch tuyên truyền và triển khai thực hiện phù hợp với tình hình thực tế của địa phương.

1.1.2. Công tác chỉ đạo, triển khai thực hiện của cơ quan nhà nước các cấp

Ủy ban nhân dân huyện chỉ đạo các xã, thị trấn, cơ quan, đơn vị xây dựng các nội quy, quy chế. Chỉ đạo nâng cao chất lượng cải cách thủ tục hành chính, thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở, công khai minh bạch trong triển khai thực hiện chủ trương, chính sách, các chương trình dự án phát triển kinh tế - xã hội ở địa phương. Phối hợp với Mặt trận, các đoàn thể triển khai công tác tuyên truyền phổ biến các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước; tổ chức tốt việc tiếp xúc cử tri với ĐBQH và HĐND các cấp theo đúng quy định của pháp luật; tổ chức thực hiện công tác bầu cử đại biểu Quốc hội và Hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2021-2026 theo tinh thần Chỉ thị số 45-CT/TW, ngày 20/6/2020 của Bộ Chính trị.

1.2. Thực trạng phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và thực hiện phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”

1.2.1. Thực trạng phát huy quyền làm chủ của Nhân dân “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ”

Thực hiện đường lối đổi mới, cấp ủy, chính quyền đã triển khai thực hiện nhiều chủ trương, chính sách, pháp luật nhằm phát huy dân chủ của Nhân dân, bảo đảm thực hiện quyền làm chủ của Nhân dân. Việc thực hiện Quy chế dân chủ ở cơ sở và Pháp lệnh thực hiện dân chủ ở xã, phường, thị trấn có tiến bộ. Quyền làm chủ của Nhân dân được phát huy tốt hơn trong các lĩnh vực của đời sống xã hội bằng các hình thức dân chủ trực tiếp và dân chủ đại diện. Nhiều cấp ủy đảng, chính quyền đã lắng nghe, tăng cường tiếp xúc, đối thoại với nhân dân, tôn trọng các loại ý kiến khác nhau. Có được kết quả trên đã được thể hiện rõ qua công tác bầu cử đại biểu Quốc hội khoá XV và bầu cử hội đồng nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2021-2026 trên địa bàn huyện đã diễn ra an toàn, đúng luật định và thành công tốt đẹp, bảo đảm phù hợp với cơ cấu, thành phần đặt ra, không có đơn vị nào bầu thiếu số lượng đại biểu; tỷ lệ cử tri đi bầu cử đạt 99,82%.

1.2.2. Thực trạng phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong thực hiện phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”

Việc phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong thực hiện phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” được thể hiện qua quyền làm chủ của nhân dân được tham gia như quy hoạch phát triển kinh tế- xã hội của địa phương, công khai các khoản thu chi, các nguồn vốn vay phát triển sản xuất, xoá đói, giảm nghèo; phòng chống tiêu cực, tham nhũng, các tệ nạn xã hội; chương trình xây dựng nông thôn mới, cùng với việc từng bước xây dựng và thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng về xây dựng dân chủ cơ sở được các cấp ủy và các tổ chức cơ sở đảng quan tâm, từng bước đã được thể chế hóa và đi vào cuộc sống, đạt được nhiều kết quả; làm tốt công tác dân vận, động viên nội lực từ nhân dân tham gia có hiệu quả phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động, tích cực lao động sản xuất, xoá đói giảm nghèo; đẩy mạnh phong trào toàn dân bảo vệ Tổ quốc, tham gia xây dựng Đảng, chính quyền nhân dân vững mạnh. Vì vậy, đối với phong trào thi đua “Di Linh chung sức xây dựng nông thôn mới” và cuộc vận động “Toàn dân đoàn kết xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh” trong quá trình triển khai xây dựng nông thôn mới có tác động tích cực đến nhận thức, tư tưởng của cán bộ, đảng viên và nhân dân; các cấp ủy Đảng, chính quyền, Mặt trận, đoàn thể đã có cách làm hay, sáng tạo trong huy động và quản lý, sử dụng nguồn vốn công khai minh bạch, dân chủ. Nhân dân ở nhiều xã đã đóng góp hàng nghìn ngày công, hàng chục tỷ đồng, tự nguyện hiến đất, vật kiến trúc trên đất để mở rộng đường giao thông nông thôn; đóng góp tiền mua đất xây dựng hội trường thôn, mua sắm các trang thiết bị phục vụ cộng đồng; làm công sân hàng rào...; chủ động lựa chọn và quyết định nhà thi công, trực tiếp giám sát chất lượng công trình.... Đến nay, số xã đạt chuẩn nông thôn mới 18/18 xã, đạt tỷ lệ 100%, 02 xã đạt nông thôn mới kiểu mẫu, 01 xã đạt thôn nông thôn mới nâng cao, 13 thôn nông thôn mới kiểu mẫu. Đặc biệt, trong thời gian đại dịch Covid-19 diễn biến phức tạp; Mặt trận, các đoàn thể chính trị - xã hội đã làm tốt công tác tuyên truyền, vận động Nhân dân hưởng ứng và tích cực

đóng góp quỹ phòng chống dịch Covid-19 và hỗ trợ nhu yếu phẩm cho bà con nhân dân tại vùng dịch.

1.3. Công tác kiểm tra, giám sát việc lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai việc thực hiện quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và thực hiện phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”

Công tác kiểm tra, giám sát việc lãnh đạo, chỉ đạo, triển khai việc thực hiện quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và thực hiện phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” được thể hiện quan Ban Thanh tra nhân dân và Ban giám sát đầu tư cộng đồng tại 19 xã, thị trấn đã thu hút được sự quan tâm của nhân dân ở địa phương. Hàng năm, các Ban Thanh tra nhân dân và Ban Giám sát đầu tư cộng đồng đều xây dựng kết hoạch phối hợp thực hiện giám sát, thu thập thông tin, phối hợp giám sát các công trình xây dựng cơ bản, các chương trình dự án triển khai ở địa phương như: đường giao thông nông thôn, hồ đập, thủy lợi, xây dựng và sửa chữa trụ sở làm việc của UBND xã, nhà sinh hoạt cộng đồng, công trình nước sinh hoạt, công trình điện chiếu sáng... từ các nguồn kinh phí 134, 135, vốn nhà nước và nhân dân cùng làm... đặc biệt là sự tác động của các công trình, dự án đối với môi trường dân sinh. Qua giám sát đã thực hiện được chức năng, nhiệm vụ theo quy định của pháp luật, đã góp phần phòng chống tham nhũng, lãng phí. Giám sát những nội dung liên quan trực tiếp đến quyền và nghĩa vụ người dân ở khu dân cư; giám sát việc quản lý, sử dụng các loại quỹ, các khoản huy động trong nhân dân; bình xét hộ nghèo, hỗ trợ hộ nghèo xóa nhà tạm, làm nhà đại đoàn kết; việc bầu cử, miễn nhiệm, bãi nhiệm trưởng thôn, tổ trưởng tổ dân phố; giám sát việc lấy phiếu tín nhiệm đối với các chức danh chủ chốt do HĐND xã, thị trấn bầu; giám sát kết quả thanh tra, kiểm tra, tiếp thu ý kiến của nhân dân và trả lời ý kiến, kiến nghị của cử tri; giám sát việc giải quyết khiếu nại, tố cáo của công dân.

Nhìn chung, công tác kiểm tra, giám sát, phản biện xã hội, tham gia góp ý xây dựng đảng, xây dựng chính quyền được đông đảo các tầng lớp nhân dân đồng tình hưởng ứng và tham gia góp ý kiến, được các cấp chính quyền quan tâm, tạo điều kiện tiếp thu ý kiến và thực hiện cơ bản đúng theo quy định.

2. Những vấn đề đặt ra trong phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và thực hiện phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”

2.1. Dự báo những yếu tố tác động đến quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”

Các yếu tố tác động đến quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” đó

là trên thực tế vẫn chưa thực hiện hoặc thực hiện chưa đạt yêu cầu như: quy định công khai và quyết toán ngân sách ở một số ít xã còn chưa chu đáo nên nhân dân chưa thông suốt; việc nhân dân tham gia giám sát, kiểm tra một số công trình có quy mô lớn chưa được coi trọng.

2.2. Dự báo những thuận lợi và khó khăn trong phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” trong tình hình mới

- Thuận lợi: Việc phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” trong tình hình mới được nhân dân đồng tình ủng hộ. Trình độ dân trí ngày càng được nâng lên. Song song với đó là trong điều kiện cách mạng 4.0 và việc đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin, các chủ trương, chính sách của Đảng và Nhà nước và của địa phương được thông tin rộng rãi trên các trang mạng, báo chí... nên người dân nắm bắt tốt hơn, là cơ sở để phát huy tốt hơn nữa quyền làm chủ của mình. Đó cũng chính là động lực quan trọng để hiện thực hóa khát vọng đưa đất nước phát triển phồn vinh, hạnh phúc, đồng thời đó cũng là mục tiêu hướng tới xây dựng, phát triển đất nước “dân giàu, nước mạnh, dân chủ, văn minh”.

- Khó khăn: Việc phát huy quyền làm chủ ở một số nơi còn hạn chế, một bộ phận nhân dân còn bức xúc, khiếu kiện phức tạp. Đơn thư khiếu nại giải quyết chưa được như mong muốn; các thế lực thù địch tác động vào việc phát huy quyền làm chủ của Nhân dân.

2.3. Những vấn đề đặt ra trong phát huy quyền làm chủ của Nhân dân “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và thực hiện phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”

- Về việc thực hiện chủ trương, đường lối, nguyên nhân của những hạn chế:

Việc thực hiện chủ trương, đường lối của Đảng về phát huy quyền làm chủ của Nhân dân “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và thực hiện phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”, bên cạnh những kết quả quan trọng đã đạt được, có nơi vẫn còn tình trạng hình thức, ý kiến của nhân dân chưa thực sự được lắng nghe. Cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, nhân dân làm chủ”, trong đó nhân dân làm chủ - thực hiện “dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” chưa được thể chế hóa một cách cụ thể, đầy đủ, đồng bộ trong hệ thống pháp luật. Việc đổi mới nội dung và phương thức hoạt động của hệ thống chính trị có mặt chưa theo kịp yêu cầu tình hình mới, chưa thật sự sâu sát với cuộc sống của các tầng lớp nhân dân và bám sát cơ sở; chất lượng, hiệu quả hoạt động giám sát, phản biện xã hội của tổ chức chính trị, đoàn thể xã hội chưa đều. Hệ thống chính trị cơ sở, một bộ phận cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức chưa gương mẫu, chưa thực sự tôn trọng, coi nhẹ ý kiến, kiến nghị của

nhân dân, giải quyết chưa kịp thời các quyền, lợi ích hợp pháp, chính đáng của nhân dân, trong phát huy quyền làm chủ của nhân dân.

- Vai trò của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, hội quần chúng được Đảng, Nhà nước giao nhiệm vụ:

Cấp uỷ Đảng, chính quyền, mặt trận và các tổ chức chính trị - xã hội cần nêu cao vai trò lãnh đạo, chỉ đạo sát sao trong việc tổ chức, quán triệt, triển khai Chỉ thị, Nghị quyết, Pháp lệnh, Nghị định của Chính phủ về quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng” trong tình hình mới, vận dụng sáng tạo trong thực hiện các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, củng cố hệ thống chính trị ở cơ sở và thúc đẩy các phong trào thi đua yêu nước, các cuộc vận động, gắn với việc thực hiện nghị quyết Nghị quyết Trung ương 4 (khóa XII), Chỉ thị 05-CT/TW của Bộ Chính trị; Chỉ thị số 15-CT/HU, ngày 30/6/2017 của Huyện uỷ về “Tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng hoạt động của Mặt trận Tổ quốc, các Đoàn thể chính trị, xã hội trên địa bàn huyện trong tình hình mới”.

3. Đề xuất giải pháp

Để phát huy quyền làm chủ của Nhân dân, “Nhân dân làm chủ” trong cơ chế “Đảng lãnh đạo, Nhà nước quản lý, Nhân dân làm chủ” và phương châm “Dân biết, dân bàn, dân làm, dân kiểm tra, dân giám sát, dân thụ hưởng”, Huyện uỷ đề xuất các giải pháp trọng tâm:

- Cấp uỷ đảng, chính quyền cần lãnh đạo, chỉ đạo đúng mức và thường xuyên tăng cường công tác kiểm tra, đôn đốc, hướng dẫn cơ sở xây dựng và thực hiện tốt nhiệm vụ, đánh giá và nghiêm túc kiểm điểm, rút kinh nghiệm trong công tác chỉ đạo, điều hành; xác định rõ trách nhiệm của từng cơ quan, đơn vị trong việc thực hiện nhiệm vụ và đem lại kết quả thiết thực trong phát triển kinh tế - xã hội, an sinh xã hội nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân; giải quyết kịp thời nguyện vọng chính đáng của nhân dân nhằm giảm tình trạng khiếu nại, tố cáo; gắn với việc chỉ đạo phòng chống tham nhũng, cải cách thủ tục hành chính.

- Nâng cao vai trò trách nhiệm phối hợp của MTTQ và các tổ chức chính trị - xã hội trong việc tuyên truyền, phổ biến chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước, tạo ra sức mạnh tinh thần và vật chất để tổ chức các phong trào thi đua yêu nước.

Nơi nhận *MA*

- Ban Dân vận TU,
- Thường trực HU,
- Lưu: VP Huyện uỷ.

T/M BAN THƯỜNG VỤ
BÍ THƯ

Đinh Văn Tuấn